

Tóm lại, chữ "Công Giáo" dịch sát nghĩa của chữ "Catholique*", gốc Hy-lạp là "katholicos", đúng nghĩa với "universal": "Phổ biến, phổ thông, cho mọi người, cho toàn thể giới"

Theo thói quen ý người Việt, phải làm sáng tỏ "nguồn gốc" của chữ "Công Giáo" trước khi giới thích "ý nghĩa" của nó bởi vì giới thích "suông" mà quên đi ra "nguyên do": lý do, duyên cớ, do lai, tức là "căn cớ, cớ nguồn" của chữ này thì giới thích cho lắm cũng bằng không!

"Mọi sự đều có nguyên nhân!" Mnh đ khng đnh này là môt trong bảy nguyên tắc căn bản của lý trí con người. Blaise Pascal nói: "Con người là cây suy biết duy." Descartes bảo: "Tôi tư duy, vậy là tôi hiện hữu." Tôi hiện hữu có gì hiện nên tôi biết rằng có Đấng Vô Hạn, tức là Đấng Hằng Hữu hay là Đấng Tối Hữu. Đấng ấy không phải là "số của mọi sự", mà là "Tác Giả, Nguyên Lý, Nguồn Gốc" của mọi loài hữu hình và vô hình. Ngài là Ông Trời mà người đời đời sống trong thế-văn, cuộc sống như sau: "Nên trời mà ăn uống phải thì - Núi thì bả ăn, núi thì cày sâu; Lũy trời mà ăn uống! Lũy nước tôi uống! Lũy ruộng tôi cấy! Lũy đờy bắt cá! Hãy tự giúp mình thì Trời sẽ giúp cho. Ai cho không bằng trả cho. Trời sinh* voi, sinh cừ. Trời đẻ, cừu con voi! SOS: Save our souls - Xin cứu linh hồn chúng con." (* Nature: (đồng c sinh ra) là "tự nhiên", tức là "thiên nhiên"!)

Khắp năm châu, "thiên" họ đều nguồn nghĩ về thành công hay thất bại của mình là do "thiên" thế như sau: "Mọi sự tại nhân; thành sự tại thiên.- Tính việc tại người; nên việc tại trời." Tôi lấy câu này bằng tiếng Đức, đời thì "hiện tại" sang "thì quá khứ" là câu mới có nghĩa khác: "Con người nghĩ nghĩ nên Trời cứu cho! - Der Mensch hat gedacht, und Gott hat gelacht!" Trời "cười cho" là phải bởi vì: "Thiên vĩnh viễn, số bất tận. - Lũy trời lũy ruộng, không ai thoát được."

Còn Công Nguyễn Du thì cho rằng Ông Trời rất công bằng: "Ngọt hay muôn sự tại trời - Trời kia đã bắt làm người có thân – Bắt phong trần phải phong trần – Cho thanh cao mới được phong thanh cao – Có đâu thiên vị người nào – Chết tài chết mệnh đời dào dạt hai"! Vậy thì, theo Công, phải chăng đó là "Công Đao"? Công Trần Tử Xương buồn đời, làm thơ trào phúng: "Bức thang lên hỏi ông trời nhá – Trêu ghẹo người ta thơ nả thơ?" Hàn Mặc Tử thì biết được tình do đâu: "...Nhớ đón chờ xa mờ ý thơ – Ai hãy làm thính, chờ nói nhĩu – Đợi nghe dồng dầy nước reo – Đợi nghe tơ liễu rung trong gió – Và đợi xem Trời giới nghĩa yêu!" như Lời Thánh Vịnh, 27,10: "Dù cha-mẹ bỏ tôi, Chúa vẫn tiếp rước tôi.", như Thánh Hiên dạy: "Thiên nhân đồng đạo. Trời và

ng i giao h o."

Nh ng cũng có ng i t bày tâm s mà dám than van: "Tr i sao, Tr i không cân? K ăn không h t, ng i m n / l n không ra!" Ng c l i, cũng có ng i tin vào lu t "nhân-qu" trên cõi t m này: " hi n thì Tr i chúc phúc! ác thì Tr i ph t!" Xét cho cùng, suy nghĩ này i phù h p v i "Hi n Ch ng N c Tr i v sau" trong Kinh Thánh (Ph c th t tám m i): "Th sáu: Ai gi lòng s ch s y là ph c th t, vì ch ng s đ ng th y m t Đ c Chúa Tr i v y."

Rõ ràng Cái Đ o c a Tr i (Thiên Đ o) là Lý L (Thiên Lý) hi n nhiên mà ng i đ i ph i vâng theo đ s ng "Đ o c a th t o" là lòng bi t n và s tôn th Đ ng Hóa Công nh ai cũng nói: "Đ u đ i Tr i; chân đ p đ t." Con ng i đ c Tr i ban cho (Thiên phú) t do suy nghĩ và hành đ ng theo L c a Tr i đ s ng x ng đáng v i "thiên ch c" c a mình là "Thiên-T": M i ng i là con c a Tr i, đ c tác t o qua cha-m, ch không ph i m t mình Đ c Vua m i đ c "Thiên Ân" đó. Có nh ng Ngôi Chùa c a bà con Ph t Giáo mang Quý Danh này! Ph i chăng Quý Th y, Quý S Cô, Quý Ông Bà và Anh-Ch - Em Ph t T cũng quan ni m r ng Đ c Ph t là "Vĩ Nhân, Đ i Thánh", là "Thiên B u B i" mà Tr i ban qua Thân-Sinh c a Ngài Thích Ca? Giáo Hoàng B n-Đ c d y thêm th này: "N c Cha tr đ n cũng là khi m i Tôn Giáo đ u nhìn nh n có Đ ng T i Cao..."!

"T i Cao" vì Ông Tr i là Đ i Ki n Trúc S, Toàn Năng, Vô Biên! Còn con ng i ch là k s tí hon, h u h n. Nhà bác h c Edison ghi trong S Vàng vào đ p Khánh Thành Tháp Eiffel nh sau: "Tôi thán ph c các ki n trúc s làm nên Tháp này và cúi đ u th l y Thiên Chúa là Ki n Trúc S Toàn Năng!" Th t v y, dù có th "thay Tr i làm m a" chẳng n a, tôi ch đ ng l i trong ph m vi h u h n c a tôi, t c là "m n, nh " nh ng nguyên lý, đ nh lu t và v t ch t...mà Ông Tr i đã làm ra s n. Nguyên lý Archimède (s c đ y c a n c) đã có t thu t o thiên l p đ a. Archimède không ph i là tác gi, mà ch tìm tòi, khám phá ra Khoa H c là cái do Ông Tr i làm nên. S không bao gi th y đ c nguyên t, nh ng h u nh ai cũng bi t r ng đ u m t mũi kim may có h ng tri u nguyên t và trong m i nguyên t l i có vô s âm, đ ng đ i n t và trung hòa t ! ng đ ng nguyên t vào vi c ph c v công ích là thu n v i Tr i đ mà còn: Thu n thiên giã t n! Dùng nó đ ch t o vũ khí tàn sát sinh linh, h y di t th gi i là trái v i Tr i thì m t: Ngh ch thiên giã vong! Ph t Giáo cũng nhìn th y K Công c a Ông Tr i qua "sinh m nh" hay 'th m nh' c th nh l i d y c a Đ c Ph t: "Trong m t gi t n c có h ng hà sa s chúng sinh." Ph t T cũng nói: "Nh Tr i, Ph t phù h ...C m n Tr i, Ph t!" Ông Tr i đ c ng i dân Vi t di n t b ng nhi u Danh X ng khác nhau, nh ng v n có cùng m t ý nghĩa là "Chúa T Càn Khôn" hay "Th ng Đ ": Ông Vua c a muôn th t o, ng trên cao. Trong th -văn Vi t Nam cũng có các Danh X ng dành cho Ông Tr i: "Ông Cao Xanh, Ông Xanh, Ng c Hoàng Th ng Đ, Đ ng Vô Hình, Đ ng Vô H n..." Có ng i l y Vũ-Tr mà ám ch Ông Tr i: "Th xem con t o xoay v n n i nao!" Cũng có ng i "trách móc" Ông nh sau: "Con t o b t công!"

Theo Lão Giáo, Ông Tr i đ c quan ni m nh sau: "H u v t h n thành, tiên thiên đ a sinh, t ch h l u h , đ c l p b t c i, chu hành nhi b t d i, kh vi thiên h m u. Ng b t tri k danh, t chi vi t đ o." (Có gì đó không rõ ràng, sinh ra tr i đ t tr c, mà l ng l , mà còn đó, đ ng riêng bi t không thay đ i, xoay v n mà không m i, có th làm m ng i đ i. Ta không bi t danh x ng l l ùng, g i đ c là Đ o.)

Hai Tôn Giáo B n trên đây đ ng quan ni m v Ông Tr i nh các Tôn Giáo khác dù m i Tôn Giáo "đ t tên" cho Ngài theo cách c a mình. Do Thái Giáo và Ki-tô Giáo thì đ c Ngài m c kh i Danh X ng là Gia-vê, t c là "Đ ng H ng H u". "Có gì còn đó, đ ng riêng bi t, không thay đ i", t c là "cái có mãi, cái đ c l p, cái b t bi n, vĩnh h ng", không do "cái nào" t o ra c . Chính "cái đó" m i có "toàn tri, toàn năng" mà sinh ra tr i-đ t đ con ng i ng i khen: "C m n Tr i! T n Chúa!: Deo gratias!; Dieu merci!; Thanks be to God!; Gott sei Dank!" "Cái gì đó không bi t m i", Sáng Th Ký g i là "Th n Khí Chúa, L i trong Thiên Chúa". Thánh Gioan ghi trong Tin M ng: "Nh L i mà muôn v t đ c t o thành." L i không ph i là âm thanh, ch vi t, mà là "Đ ng Hành Đ ng: Le Verbe", là chính là Giê-su nh p th và nh p th . Cho nên "Cái: t chi vi t Đ o" cũng là quan ni m c a Anh-Em Tin Lành "Maranatha Baptist Church". H đ ch nh sau: "Đ o là Đ c Chúa Tr i." (Giăng 1,1) Đ i S Bouddhadàsa Thái Lan nh n ra đ c Tri t Lý c a Ph t Giáo n i Đ o tôn th Cây Th p Giá c a Chúa C u Th : "Quên Mình: Vô ngã t i ngã." (Th p Giá là ch "l: tôi" có g ch ngang, là "quên mình.) Đ i S Vivakananda n Đ phát bi u: "Th ng Đ là Tâm O. M i Tôn Giáo đ u là đ ng kính đi qua Tâm O. N c là H2O. N c đ ng đ đầu cũng là n c."

Nh v y, nh n xét c a Đ i S Thái Lan cũng không ng c l i v i Kinh Thánh: "L i" là Giê-su, cũng là Thiên Chúa, đã "quên mình" đ xu ng th làm ng i, l i còn "quên mình" thêm l n th hai là ch u ch t đ gánh t i c a m i ng i." Đ i S n Đ cũng th a nh n là có Th ng Đ chung cho m i Tôn Giáo. Do đó, tôi cũng hy v ng r ng ng i trong Tôn Giáo B n nên thông c m cho ng i Công Giáo khi h dùng hai ch này. Thiên Chúa đã h a ban n C u Chu c cho loài ng i sau khi t t ng c a loài ng i, Adam và Eva, sa ngã. Khái ni m "Công" khai sinh t đó vì "công" có nghĩa là "cho t t c , không tr ai." Chúa Giê-su xu ng th sau khi Đ c Ph t sinh ra là đ i u quá hi n nhiên nh nh u ng i v n nói: "Ph t Thích Ca sinh ra tr c Chúa!" Nh ng tôi xin thêm ch "C u Th " sau ch "Chúa" vì Ngài xu ng th (sinh ra làm ng i) sau Đ c Ph t, vì "h a" và "th c hi n l i h a" là hai th i đ i m xa nhau! L l là Giê-su vì Ngài đã phán đ y cho ng i Do Thái bi t Ngài là Đ ng H ng H u, l i còn kh ng đ nh nh sau: "Tr c khi có Abraham thì đã có Ta!" V l i, Ngài cũng là Th ng Đ mà Đ i S n Đ g i là Tâm O. Đ o Th Chúa Tr i b t đ u t khi có con ng i, ch không ph i cách đây ch h n hai ngàn năm mà thôi! Chúa Giê-su không h y b Đ o này nh L i Ngài Phán: "Đ ng t ng r ng Ta đ n đ phá L Lu t, nh ng mà đ làm cho L Lu t nên tr n h o." Do đó, Kinh Thánh g m có C u c và Tân c. (Giao c Cũ và Giao c M i gi a Thiên Chúa và loài ng i.) Chúa Giê-su l p nên Giáo H i v i m c đích là m i m i ng i vào trong đó là "Đàn Chiên cùng m t Ch Chấn" nh L i Ngài phán: "V y các con hãy đi thâu n p môn đ kh p muôn dân, thanh t y h nhân Danh Cha và Con và Thánh Th n..." (Mathêô 28,19) Ch "Công Giáo" còn đ c c th hóa và công khai hóa b ng chính L i Ngài: "Nh ng gì Th y truy n cho các con trong bóng t i, hãy nói ra n i

ánh sáng. Nh ng gì Th y truy n cho các con bên tai, hãy lên hô trên mái nhà." (Mathêô 10,27)

Vâng L i Ngài d y, nh n Thánh Linh, các Tông Đ m nh d n công khai tuyên x ng Đ c Tin, Thánh S -Gia ghi i i Tin M ng, Luca vi t Sách Tông Đ Công V , Phao-lô vi t tám th cho C ng Đoàn, b n th cho cá nhân mà cũng là chung, Gia-cô-bê, Phê-rô, Gioan và Giu-đa (Thánh) cũng vi t b y th khác, g i là Th Chung: Lettres Catholiques. Ngoài ra, còn có "Kh i Huy n" đ c Gioan ghi i i, cũng là L i Chúa rao truy n cho h t m i ng i. Khái ni m "cho h t m i ng i" cũng gi ng bên Ph t Giáo quan ni m: "Ph Đ chúng sanh"! Ch "Bác Ái, T Bì" không t ng riêng ai! Cánh c a nhà th , Caritas, nhà chùa s n sàng m r ng đ đón ti p b t c ng i nào!!! Ch "Công" còn đ c dùng cho các H i Ngh c a các Ngh Ph trong H i Thánh, g i là "Công Đ ng". Sau khi Chúa v Tr i, Giáo H i đã lan r ng kh p n i, Tông Đ đúc k t L i Chúa b ng Kinh Tin Kính, có câu sau đây: "Tôi tin Giáo H i h ng có kh p th này, các thánh thông công..." Sau đó, vào th k th IV, Công Đ ng Nicée-Constantinople (325-381) gi i i ý v a nêu và b sung m t s t : "Tôi tin Giáo H i Duy Nh t, Thánh Thi n, Công Giáo và Tông Truy n." (Anh-Em Tin Lành dùng ch "ph thông" thay cho ch "công giáo" và b ch "tông truy n": Truy n i qua Tông Đ .)

T Đ n Oxford London dùng ch "Catholic" đ ch Ki-tô h u nói chung, và ch "Roman Catholic" đ ch Ki-tô h u Roma từng ph c Giáo Hoàng. Đ c, Công Giáo và Tin Lành đ ch chung Kinh Thánh đ s d ng trong nhà th , t i t gia và các n i khác. Nh v y, Ch "Tin Lành" không ám ch r ng bên Công Giáo là "tin đ ". Ch "Chính Th ng Giáo" cũng không có n ý r ng Công Giáo và Tin Lành là "ng y giáo"! H i Giáo cũng dùng Công L ch và cũng g i Giê-su là "L i c a Thiên Chúa" theo nghĩa Ngài ch là Tiên Tri c a h mà thôi, ch không ph i Thiên Chúa. Danh t "Thiên Chúa Giáo" g m có Do Thái Giáo, Công Giáo, H i Giáo, Chính Th ng Giáo và Tin Lành là nh ng Tôn Giáo th m t Chúa, ch không ph i ch riêng cho Công Giáo nh nhi u ng i hi u l m hay không có thi n c m v i "ch này" vì h nghĩ r ng "t vênh vang" nh th là "áp đ t", r ng ng i ngoài Đ o nói theo là "đ ng tình", là vô hình trung xem Đ o c a mình nh là "T Giáo"!

H i còn đi h c, tôi v n đ c Báo "Chánh Đ o" c a Ph t Giáo. Danh x ng này không h có nghĩa là Tôn Giáo B n đ u là "tà đ o"! Ph t Giáo có Ph t L ch, nh ng cũng dùng L ch Chung (Công L ch) cho toàn th g i i là D ng L ch. Ng i Vi t nói: "Công Nguyên", t c là "Cái G c, Tiêu Chu n Chung" đ tính năm. Ng i Pháp, Anh, Đ c... cũng g i là: "Th i K , Th i Đ i, K Nguyên c a chúng ta". Ch "Chúa Nh t, Ch Nh t" là ngày mà ai cũng mong ch đ ng ng i vì, theo Sách Kh i Nguyên, vào ngày này, Thiên Chúa ng ng công vi c Ngài làm. (Ngài "làm vi c" trong sáu ngày là cách "n đ nh" th i gian cho phù h p theo suy nghĩ h u h n c a con ng i. Thiên Chúa là Đ ng "phi th i gian, phi không gian" vì Ngài là Tác Gi c a chúng.) Ng i Pháp dùng ch "Dimanche", do ch "dies dominicus" là "ngày c a Chúa: Jour du Seigneur." Ng i Anh, Đ c dùng ch "Sunday, Sonntag" là ngày c a c a m t Tr i vì m t Tr i là bi u t t ng cho Thiên Chúa nh Đ o Cao Đài cũng th , vì đ nh n Ngài nh Thánh V nh có ghi: "V ng

*Ghi Chú: Ðồng t "lachen: cười" và "lenken: đi u khi n" cùng có quá kh phân t "gelacht"! Bài khác s nói v cách bi n âm c a ch "Catholique", các ch cùng m t g c v i nó, các Danh X ng c a Chúa Giê-su đ c phiên âm không gi ng nhau...Ch "univers, université, universaliser..." đ u l y g c "versus". Ch "vers" là " v h ng"; ch "verser" là "đ , đ v , theo, đi theo".